

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№9

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 1036 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-sentyabrda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Postdan xaridgacha: influenser va ilg'or veb-ilova (PWA – progressive web app)ning chakana sotuvga real ta'siri	14
Abdulaziz Madjidov	
Ta'lim xizmatlari bozori samaradorligini oshirishda ta'lim klasterlarining roli	22
Imamova Nilufar Asamutdinovna	
Korxona raqobatbardoshligini oshirishda marketingning tovar strategiyasidan foydalanish holati.....	29
Xidirov Sherzod Olimovich	
O'zbekistonda moliyaviy savodxonlikni institutsionallashtirish: NFIS, Finlit.uz va ta'lim islohotlari	34
Irgashev Anvar Farxodovich	
Moslashuvchan menejment tizimlarini yashil iqtisodiyotga integratsiyalash tasnifi	39
Umarov Bexzod Batirovich	
Qishloq xo'jaligida innovatsion marketing strategiyasini ishlab chiqish.....	43
Sheraliyev Axror Sodiqovich	
O'zbekiston Respublikasida moliyaviy bank xizmatlarini rivojlantirishning tendensiyalari, undan samarali foydalanish imkoniyatlari va konseptual jihatlarini	48
Roziqov Behzod Bahrom o'g'li	
Metallurgiya korxonalarida raqamli texnologiyalarni joriy etish chet el tajribasi	54
Abdullayeva Matluba Nematovna	
Исследование связи между восприятием изменения климата и внедрением устойчивых методов ведения сельского хозяйства в Узбекистане	59
Светлана Ражабова, Бахром Миркасимов	
Surxondaryo viloyati qishloq xo'jalik tarmog'ini barqaror rivojlantirishni iqtisodiy-ekologik modellari	68
Abdug'aniyev Otabek Allajonovich, Xo'jamqulov Bekzod Turdaliyevich	
Milliy iqtisodiyotda real sektor salmog'i va uning o'zgarish tendensiyalari	75
Mambetjanov Qahramon Qurbandurdiyevich, Isroilova Muhabbat Rustamjon qizi	
Qo'shilgan qiymatni soliqqa tortish uslubiyoti: xususiyatlari, vazifalari va muammolari	89
Xaitov Shuxrat Sharipboyevich	
Kognitiv yondashuv asosida tibbiyot oliy ta'lim muassasalari talabalari grammatik va diskursiv kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy modeli va pedagogik texnologiyasi.....	94
Dadadjanova Feruza Muhammadyusupovna	
Transport tizimining rivojlanishi milliy iqtisodiy o'sishining asosi sifatida	98
Narziyev Umidjon Baxrillayevich	
Loyiha risklarini aniqlashda zamonaviy usullar va ularning samaradorligi.....	105
Marufhanov Davron Xasanovich	
Современные методы управления на железнодорожном транспорте в процессе трансформации системы.....	109
Кушакова Мамура Наримановна	
Финансовые механизмы и модели менеджмента в развитии устойчивой экономики транспортных компаний	115
Шарапова Гулчехра Рустамовна	
Kasbiy ta'limda o'quvchilarning raqamli kompetensiyasini shakllantirish va baholashning innovatsion yondashuvlari	120
Maxkamova Zuhra Tursunpulotovna	
Audit ishi sifati darajasini oshirish yo'nalishlari.....	124
Qushmatov Otaxon Qurbonaliyevich	

Erkin iqtisodiy zonalarda investitsiya loyihalarini moliyalashtirishning nazariy va amaliy asoslari.....	131
Yuldashev Baxtiyor Gayradjonovich	
Ko'chmas mulk qiymatini baholash va uning ekonometrik tahlili	135
Jaloliddinova Mohira Alisher qizi	
Современные тенденции и вызовы бюджетно-макроэкономической политики в Узбекистане	142
Хазраткулова Лола Нармуминовна	
Intellectual mulkda iqtisodiy mohiyat, mazmun hamda huquqiy jihat uyg'unligi	148
N.D.Maxmudova	
Axborot texnologiyalari asosida ta'limda loyiha boshqaruvida sun'iy intellekt va mashinali o'qitish imkoniyatlari	152
Xodjiyeva Durdona Abdurasolovna	
Концепция "Зеленого учета" и его значение для экономического развития.....	157
Умарова Зулайхо Турсуновна	
Iqtisodiyotning asosiy tarmoq va sohalariga kiritilgan investitsiyalarning joriy holati tahlili	166
Ismailova Kutlibeka Ulug'bek qizi	
O'zbekistonda yoshlar tashkiloti faoliyatini tashkil etishning o'ziga xos jihatlari va rivojlanish bosqichlari	172
Usmonov Adxamjon A'zamjonovich	
O'zbekiston Respublikasi maxsus iqtisodiy zonalarini investitsion holatini hududlar kesimida tahlili.....	178
Anvarxonov Abdulatifxon Jamshidxon o'g'li	
Kichik biznes va o'rta biznesni rivojlantirish orqali aholi farovonligini ta'minlash.....	184
Ahmedov Oybek Turgunpulatovich, Nurqulov Nurbek Sirojiddin o'g'li	
Fiskal siyosat instrumentlari orqali yashirin iqtisodiyotni qisqartirish va legallashtirish metodologiyasi.....	189
Ergasheva Malikaxon Avazxon qizi	
Fond bozorida savdo strategiyasi va uni amalga oshirishga yo'nalishlari.....	192
Soliev Istam Ixtiyorovich	
Sanoat korxonalarini innovatsion rivojlantirishning asosiy tamoyillari	197
Yuldasheva Kamola Miraliyevna	
Iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda davlat boshqaruvi tizimining isloh qilinishi: Tajriba va istiqbollar.....	202
Mashrabaliyev Ibroximbek Mashrabaliyevich	
Iqtisodiyotning real sektorida investitsion loyihalarni moliyalashtirish amaliyoti.....	209
Qosimova Lola Sultanovna	
Sanoat mahsulotlari eksportida logistika zanjirining uzluksizligini ta'minlash: nazariy asoslar va amaliy yondashuvlar.....	217
Kurbonova Ma'mura Abdukarim qizi	
Soliq ma'murchiligiga zamonaviy texnologiyalarini joriy etish orqali qo'shilgan qiymat soliq ma'murchiligi bazasini kengaytirish yo'llari	222
Raxmonqulov Umidjon Rustam o'g'li	
Инновационные подходы к созданию проблемно-ориентированной системы прогнозирования, оптимизации и управления отраслями региональной экономики (жилищное строительство)	231
Далиев Ахтам Шарафутдинович	
Tovar-moddiy resurslar harakati samaradorligini oshirishda UZEX faoliyatining joriy holatini baholash.....	238
Sherzod Xolmurodovich Pardayev, Mamatkulov Farrux Gulomjon o'gli	
Sog'liqni saqlash tizimida tadbirkorlik faoliyatining turlari	244
Solikhova Dildora Alisher qizi	

“O‘ztemiryo‘lyo‘lovchi” ajning asisii faoliyatini samaradorligini oshirishda autsorsing xizmatini joriy etish strategik asoslari	250
Kaxarova Nilufar Yerkinjonovna	
Mintaqani kompleks rivojlantirishning metodologik asoslari va ustuvor yo‘nalishlari.....	256
Jumayeva Zulfiya Qayumovna	
Sog‘liqni saqlash tashkilotarida xarajatlar samaradorligini ta‘minlash masalalari	260
Raximova Maftuna Axmadjon qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlarida sof foydani taqsimlash bilan bog‘liq bo‘lgan soliq solish masalalari	264
Suyunov Otabek Shuxrat o‘g‘li	
O‘zbekiston qonunchiligida raqamli transformatsiya jarayonida elektron to‘lov kartalarini soxtalashtirishni jinoyatlashtirish	276
Maxsadaliyeva Maftuna Toxir qizi	
Mamlakatimizda intellektual xizmatlar bozorini rivojlantirish masalalari.....	281
Miyassarov Davron Abdurashid o‘g‘li	
Validation of the dutch eating behaviour questionnaire (DEBQ) in a sample of uzbek women.....	285
Khursana Usmanova, Dr Muhammad Bilal, Dilafuz Qo‘chqorova	
Iqtisodiy xavfsizlik tizimlarini o‘ziga xos jihatlari	295
Nabiyev Bexzod Shavkatovich, Bayboboeva Firuza Nabijonovna	
Davlat qarz siyosatini optimallashtirishda islomiy moliya instrumentlarining qo‘llanish imkoniyatlarini kengaytirish yo‘nalishlari	299
Tilabov Nasrulla Tashmuratovich	
Роль институциональных структур фондового рынка в обеспечении финансовой стабильности.....	305
Камилова Севара Анваровна	
The Impact of Digitalization on the Management System in the Entrepreneurial Environment of Uzbekistan.....	309
Ibragimova Saida Ilkhomovna	
China’s Investment Strategy in Uzbekistan: Sectoral Trends and Strategic Implications (2013–2024).....	313
Maftuna Nuriddinova	
Qo‘shilgan qiymat solig‘i tushunchasi va uning iqtisodiy mohiyati	319
Eshkarayev Bobir Chariyevich	
Raqamli boshqaruvning afzalliklari va uni rivojlantirish istiqbollari	324
Xolbayeva Marg‘uba Qazoqboyevna	
Korporativ boshqaruvning nazariy asoslari: O‘zbekistonda qo‘llanish imkoniyatlari.....	328
Jumayeva Guzal Sherxon qizi	
Audit organizations in Uzbekistan	332
Razzaqov Jasur Xamraboevich, Yaqubov Matrasul Mavlonberdiyevich, Sabirova Nodira Komil qizi	
Xorijiy investitsiyalarning turlari va xususiyatlari	337
Gofurov Doston Boxromovich	
Mahalliy budjet mablag‘larining samaradorligini oshirishda auditning o‘rni.....	341
Primova Shaxnoza Komiljonovna	
Модели управления государственными финансами в зарубежных странах.....	345
Наимов Шохрух Шарофиддинович	
O‘zbekistonning sirkulyar iqtisodiyotga o‘tishi: yashil o‘sish indikatorlari tahlili	352
Hakimov Anvarjon Abdulloyevich	
Innovation management in the education system: practical challenges, international experience, and effective strategies based on the example of Uzbekistan.....	356
Imomov Inomiddin Abdulxamidovich, Egamberdiyev Farxod Botirovich	
Трансформация энергетического комплекса Узбекистана: текущее состояние и перспективы развития	363
Хмель Е.В., Мирджалилова Д.Ш., Дерюгина Е.А., Лозовская Н.А.	

Improving the efficiency of personnel management and optimizing labor costs in Sam Glass LLC.....	368
Musayeva Shoira Azimovna, Agzamov Avazkhon Talgatovich	
Interactive design and museum management: enhancing guided tours through IOT and virtual solutions.....	374
Ibrokhimova Aziza Abbasovna	
Hududlar investitsion jozibadorligini oshirish yo'llari.....	379
Imomova Kamola Novfal qizi	
"Innovatsion usulda baliq yetishtirishning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo'llari (Sirdaryo tumani misolida)"	385
Bo'ltakov Sardor Oqbo'ta o'g'li	
Bank filial tarmoqlari samaradorligini baholashning xorijiy tajribasi va undan O'zbekiston banklari amaliyotida foydalanish imkoniyatlari	392
Xoshimov Og'abek Nizomjon o'g'li	
Zamonaviy iqtisodiyotda davlat xaridlarinin elektron savdolarining o'rni	398
Burxanov G'ofur Baxodirovich	
Реализация концепции развития рынка зеленой экономики в сфере экономической безопасности Республики Узбекистан.....	401
Юнусова Римма Рахманбердиевна	
Tijorat banklaridan "foyda" solig'ini undirishning bugungi holati.....	408
Ergasheva Lobar Raxmatulla qizi	
O'zbekiston oziq-ovqat sanoatini iqtisodiy rivojlantirish yo'nalishlari	415
Abasova Gulirano Rahmatullo qizi	
Xorijiy tajribalar asosida ekologik tadbirkorlikning innovatsion va investitsion yo'nalishlarini tashkil etish	419
Turg'unova Tursunoy Maratovna	
Sanoat korxonalari jozibadorligini oshirishda marketing strategiyasini amalga oshirish xususiyatlari	424
Raxmonova Feruza Musakulovna	
Turizm sohasida investitsion faoliyat: nazariy asoslar va amaliy yo'nalishlar.....	428
Ergashev Durdonaxon Aziz qizi	
Qashqadaryo viloyatida barqaror turizmning rivojlanish tendensiyalari va mavjud muammolar tahlili.....	432
Suyunova Dilnoza Mexridin qizi	
Iqtisodiy rivojlanish jarayonida investitsion resurslarning mutanosib taqsimlanishi: samaradorlik va ustuvor yo'nalishlar.....	436
Otaboyev Feruzbek Oybek o'g'li	
Xususiyy banklar faoliyatini rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning moliya bozoriga ta'siri	441
Abduqahhorov Asilbek Ahror o'g'li	
Mehnat resurslari tushunchasi, tarkibi va uning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati.....	447
Kobilova Zebo Bobokulovna	
Xorijiy davlatlar tajribasida moliyaviy siyosatning makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashdagi roli.....	453
Jabborova Dilafruz	
The impact of exchange rate policy on the financial-monetary system and economic growth.....	459
Raxmanova Laylo Baxodirovna	
Современные вызовы и модельные подходы к обеспечению конкурентоспособности банковской системы Узбекистана.....	464
Юлдашева С.Ш.	
Iqtisodiyotni innovatsion rivojlantirishda soliq mexanizmidan samarali foydalanish yo'llari	470
Ishimova Mohinur Absalomovna	
Innovative pathways for advancing sustainable tourism in Uzbekistan.....	477
Feruz Karimov	

Tijorat banklarida biznes subyektlari faoliyati samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish yo'llari.....	482
Mirpulatova Luiza Mansurovna	
O'zbekistonda sanoat zonalarining rivojlanish bosqichlari va huquqiy-me'yoriy asoslari	488
Vafoyev Akmal Ikromovich	
Qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanishda Germaniya tajribasi	493
Pardayeva Maftuna Ulug'bek qizi	
Korxonalar moliyaviy faoliyati bo'yicha auditorlik risklarini xalqaro standartlar asosida baholash	497
Shirinov Uchqun Abduxalilovich, Abduxalil-zoda Ra'no Muzaffar qizi	
Ishlab chiqarish xarajatlarining tarkibi va ularni pasaytirish usullari	501
Sodiqov Mirahror Abbos o'g'li	
O'zbekiston Respublikasi hududlarini ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda mahalliy budjetlarning ahamiyati.....	509
Sharopov Dilshodjon Raxmatullayevich	
The role of small business enterprises in enhancing the well-being of the population in Uzbekistan	513
Djalilova Shaxlo Ismoiljon kizi	
O'zbekistonda IPOlarni tashkil etish jarayonlari tahlili	518
Alikulov Azamat Tuygunovich	
Kichik sanoat zonalarini faoliyatining iqtisodiy-statistik tahlili (Surxondaryo viloyati misolida).....	522
Ozoda Batirovna Sakiyeva	
Hududlarning innovatsion turistik salohiyatini rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish	528
Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li	
Integrating circular economy principles in marketing and operations of grape export companies for green transition.....	534
Usmonova Diyora Mahmud kizi	
Foreign experiences of improving the quality of services in the field of tourism.....	541
Raxmonov Siyovush Turob ugli	
Z avlodining iste'dodli vakillari uchun raqobat: davlat boshqaruvi sektorining maqsadga yo'naltirilgan raqamli avlodni jalb etish strategiyalari.....	546
Nosirova Shaxzoda Bohodir qizi	
O'zbekiston Respublikasida uglerod solig'ini joriy etish orqali soliq ma'muriyatchiligini takomillashtirish va yashil iqtisodiyotga o'tishni jadallashtirish imkoniyatlari: ekologik, iqtisodiy va institutsional yondashuv	560
Jo'rayev Ahmad Saitnazar o'g'li	
Tijorat banklari reytingiga ta'sir qiluvchi asosiy moliyaviy ko'rsatkichlar tahlili.....	566
Karabayev Nodir Abduhamidovich	
Budjet tashkilotlarida tuziladigan moliyaviy hisobotlarning ahamiyati.....	578
Norqulova Qutlug'nigor Oloviddinovna	
Методы и критерии оценки эффективности конкурентоспособности предприятия	582
Хусейнов Рахим Али оглы	
Zamonaviy HR texnologiyalarining korxonalar samaradorligiga ta'siri: "O'zbekiston temir yo'llari" AJ tajribasi.....	589
Xursanova Gulshan Ravshan qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida innovatsion menejment strategiyalarining samaradorligini oshirish yo'llari	593
Pulatova Dildora Abdushukurovna	
Oliy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo'llashning bugungi kunda o'rni va ahamiyati.....	600
Xolmirzayeva Gulruxsor Maxammetovna	
Интеграция информационно-коммуникационных технологий в зеленую экономику: цифровые технологии для устойчивого развития.....	604
Бозорова Ирина Жуманазаровна	

Xorijiy mamlakatlarda tadbirkorlik subyektlari tomonidan mahalliyashtirish asosida mahsulot ishlab chiqarishning o'ziga xos jihatlari	608
Mirzabaev Xusniddin Muxamadjonovich	
Цифровизация зеленой экономики: синергия технологий для устойчивого будущего	616
Мухамадиева Кибриё Баходировна, Умарова Надира Рахмановна, Шарипова Зулфия Шокиржоновна, Эшпулатова Хусния Мирғолиб кизи	
O'zbekistonda to'qimachilik mahsulotlari bozori va rivojlanishi	621
Alimxodjayeva Nargiza Elshodovna	
Samarqand viloyatida tikuv-to'qimachilik sanoatining rivojlanish holati va ishlab chiqarish hajmining prognozi.....	629
Ikramova Taxmina Latifovna	
Повышение эффективности управления рисками в проектах государственно-частного партнерства в сфере услуг	639
Айтбаева Гульзада Куанышбаевна	
Surxondaryo viloyati iqtisodiy o'sish darajalarini ekonometrik modellashtrish	645
Pardayeva Ma'rifat Muzaffarovna	
Зарубежный опыт развития экономики ресурсно-сырьевых регионов: модели диверсификации и возможности адаптации.....	654
Севара Кахрамоновна Хакбердиева	
Xizmat ko'rsatish sohasida raqobatbardoshlikni oshirishning ahamiyati	658
Abduvoxidova Mohinur Akmalovna	
O'zbekiston sug'urta bozorida esg va yashil moliya instrumentlaridan foydalanish holati va imkoniyatlari.....	662
Zoyirov Laziz Subxonovich	
Xorazm viloyatida transport xizmatlari ko'rsatishning amaldagi holati tahlili va uni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari	668
Sharipova Bibijon Baxtiyorovna	
Ulgurji savdo qoidalari va chakana savdodan farqli tomonlari	678
Batirova Raxima Abdujabbarovna, Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich	
Xalqaro integratsiya jarayonlarida raqamli iqtisodiyotning o'rni.....	684
Zaripov Xurshid Zakir o'g'li	
Mahalliy budjetlar daromadlari va xarajatlarining hozirgi holati	690
Himmatov Abdisamat Xalilovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida aholining moliyaviy madaniyatini rivojlantirish muammolari va istiqbollari	696
Abdurazakova Nargiza Rixsibayevna	
Цели устойчивого развития и роль цифровых платформ в сфере трудовой миграции	702
Газиёва Сулхия Саидмашрафовна	
Onlayn savdo maydonchalarida mijoz sodiqligini shakllantirishda marketing strategiyalarining o'rni	706
Baxromov Xudoyor Xabibullo o'g'li	
Методологические основы оценки эффективности «зеленых» технологий в строительном секторе.....	710
Тожиева Дилфуза Бабамуратовна	
Korxonalarda moliyaviy instrumentlar auditi masalalarini rivojlantirish.....	715
Mahmudov Saidjamol Kadirjanovich	
O'zbekiston Respublikasi soliq ma'murchiligini takomillashtirish jarayonlari	722
Mahmudova Sevara Rahmat qizi, Almardonov Muxammadali Ibragimovich	
Improving the efficiency of modern housing fund management system	726
D.A. Berdiyeva, Aminova Naima Umar qizi	
Kichik va o'rta biznes subyektlari eksport salohiyatini rivojlantirish mexanizmini takomillashtirish	731
Abduqahhorov Azizbek Abdullo o'g'li	

From Science to Business: How Universities Stimulate Innovation.....	735
A. Bobozhonov, A.M. Shatre, V. Kirilova Vladimirova, R.Kh. Karlibaeva	
Tashkilotlarda risklarni boshqarish strategiyalarining samaradorligini baholash: nazariy va amaliy yondashuvlar	740
Husanova Dilnura Mamrajab qizi	
Turli mulkchilik shakllaridagi xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatining ekologik auditing nazariy jihatlarini	744
Abdullayev Xurshidjon Nazrullo o'g'li	
Sanoat korxonalarida innovatsion boshqaruv samaradorligini oshirish omillari.....	749
Ne'matullayev Abdurasulxon Ximaydulla o'g'li	
Bozor iqtisodiyotiga o'tish sharoitida innovatsion korxonalar boshqaruvi tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi amal qilish xususiyatlari	755
Naimov Azamat Xikmatovich	
Mamlakatimizda chet el investitsiyasi ishtirokidagi korxonalalar faoliyatini rivojlantirish.....	758
Qurbonov Javlonbek Jurabekovich, Shuxratov Azizbek A'zamjon o'g'li	
Quritilgan organik mevalar eksportini rivojlantirishda yashil marketing strategiyalaridan foydalanish.....	764
Xidirov Shohrux Bobir o'g'li	
O'zbekiston Respublikasida xizmatlar sohasining asosiy ko'rsatkichlari.....	769
Ernazarov Gulam Bekbayevich	
Kichik biznes subyektlarida innovatsion faoliyatni baholash va rivojlantirish mexanizmlari.....	774
Mavrolov Ravshan Nematjonovich	
Barqaror rivojlanish va korxonalarda barqarorlikni ta'minlash zaruriyati.....	780
Yakubova Dilfuza	
Yashil iqtisodiyot sharoitlarida barqaror rivojlanish, yashil texnologiyalar va ekologik menejmentning o'rni	785
Dilmurodov Abbas Anvar o'g'li	
Qishloq xo'jaligi sohasi faoliyatini davlat tomonidan muvofiqlashtirish va boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish	788
Tuxtamishev Shodimurod Qurbonboyevich	
Tijorat banklarida chakana bank xizmatlarini rivojlantirish.....	795
Axmedov G'ofurjon G'ulomjonovich	
Turizm sohasini ekonometrik modellashda qo'llaniladigan ekonometrik usullar va amaliy imkoniyatlar	801
Shukurov Ikrom Abdurashitovich	
Sanoat tarmoqlarida investitsiyalar strukturasining iqtisodiy samaradorligi va innovatsiyalarni rag'batlantirish.....	807
Xikmatillayeva Dildora Shavkat qizi	
Mintaqa ziyorat turizmi samaradorligini oshirishda ekonometrik modellardan foydalanish.....	812
O'rinova Durdona Botir qizi	
Kichik biznes rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillarni pest (siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy-demografik, texnologik omillar) tahlili.....	816
Israilov Rustam Ibragimovich	
Qazib olish sanoati korxonalarini moliyaviy sog'lomlashtirishda muammolar va salbiy omillar: tahlil va zamonaviy yondashuvlar	825
Abduraxmanov Davron Burxanjonovich	
O'zbekistonning milliy merosi boyliklaridan turizmga foydalanish yo'llari	830
Samarov Xonqul Qahhorovich	
Iqtisodiy rivojlanish jarayonida investision resurslarning mutanosib taqsimlanishi: samaradorlik va ustuvor yo'nalishlar	835
Otaboyev Feruzbek Oybek o'g'li	
Iqtisodiyotning ekologik transformatsiyasi sharoitida ijtimoiy o'sishni indikativ baholash metodologiyasi.....	841
Ibrogimov Sherzodbek Xalimjon o'g'li	

Bojxona xizmati fiskal faoliyatini takomillashtirish istiqbollari.....	847
Pardayev To'liqin Nasirovich, Farxodov Farrux Furqatovich, Nomozov Abduvohid bdurazzoq o'g'li	
Механизмы устойчивого управления малым и средним бизнесом в условиях цифровизации и внедрения искусственного интеллекта.....	852
Зокирова Фарангиз Тулкиновна	
Yashil bank xizmatlari va uni joriy etish bilan bog'liq muammolar.....	862
Makhmudova Mukhlisa Kodirjon kizi	
Barqaror qishloq xo'jaligi ta'minot zanjirlarida transport tizimlarini optimallashtirish	867
Turdiyeva Irodaxon Ismoil qizi	
Moliyaviy rejalashtirishning ijtimoiy-iqtisodiy mazmuni	874
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
Mintaqa sanoatida kichik biznesni qo'llab-quvvatlash va infratuzilmasini tashkil etish	881
Salayev Jasurbek Komilovich	
Surxondaryo viloyatida 2010–2024-yillardagi yalpi hududiy mahsulotining iqtisodiy statistik tahlili.....	888
Ismoilov Davronbek Ilxomjon o'g'li	
Yashil obligatsiyalar va barqaror moliyalashtirishning davlat qarzi siyosatiga ta'siri.....	893
Tilabov Nasrulla Tashmuratovich	
Модели Альтмана и Таффлера как инструмент диагностики финансовой устойчивости предприятий.....	897
Утемуратова Бибиixon Даниловна	
Individual tadbirkorlik va mustaqil bandlik asosida olinadigan daromadlarni soliqqa tortishning fundamental asoslari	903
Yakubov San'abek Ravshanbekovich	
China's trade relations with Central Asia: an empirical analysis based on the trade gravity model.....	912
Ye Maoqing	
O'zbekistonda turizm sohasida smart texnologiyalar joriy etishning holati va yo'nalishlari.....	920
Qutbiddinov Shamsiddin Kamoliddin o'g'li	
Application of modern information systems in the assessment of the technical condition of the equipment of electrical energy networks.....	924
Sobirov Muzaffar Azatovich	
Стратегическое управление экономическим потенциалом Узбекистана.....	932
Садуллаева Муслимахон Саидамировна	
Auditda raqamli texnologiyalarni qo'llash tarixi va istiqbollari	936
Muydinov Erkin Djamaldinovich	
Bank majburiyatlari va aktivlarining vaqtinchalik nomutanosibliklari riskini kamaytirish.....	940
Ibrohimov D.M.	
Priority directions and legal bases of improving of the tax system of the Republic of Uzbekistan	945
Sadikov Iskandar Gayratovich	
Kambag'allikni qisqartirishda tadbirkorlik va bandlikni moliyaviy qo'llab-quvvatlash.....	950
Karshiyev Keldiyor Eshpulatovich	
O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirish uchun ijtimoiy himoya va mehnat bozoriga kirishni kuchaytirish	954
Mamashokirova Iroda Samar qizi	
Soliq ma'murchiligi va raqobat muhitining o'zaro bog'liqligini nazariy asoslari.....	958
Donaboyev Jahongir Husan o'g'li	
Региональный туристский кластер – как инструмент повышения эффективности экономики региона.....	965
Юсупова Нигина Тажиевна	
Bank tizimida esg omillarining samaradorligini oshirishda marketing tadqiqotlaridan foydalanishning nazariy va uslubiy asoslari.....	971
Xoliyov Murod Qahramon o'g'li	

Теоретические взгляды на цифровую экономику, цифровую трансформацию	977
Шарипова Шахло Истамовна	
Qoraqalpog'iston Respublikasining raqobatbardoshligini oshirish imkoniyatlari va strategik yo'nalishlari.....	982
Tleubergenov Raxat Shahibaevich	
Mintaqalar transport tizimini kompleks rivojlantirish istiqbollarini tadqiq etishning ilmiy-uslubiy asoslari.....	986
Rahmonov Rasul Ne'matovich	
Loyiha boshqaruvida amaliy misollar orqali jinoyat holatlarini tahlili	994
To'yqulov Abbosjon Ali o'g'li	
Advancing tourist safety management in Uzbekistan's growing tourism industry: a systems theory approach.....	999
Laylo Primova	
Qoraqalpog'iston Respublikasida maishiy xizmatlar sifatini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanishdagi muammolar.....	1006
Yerejepova Bibisara Abibullayevna	
Основные проблемы и вызовы в создании умных городов	1010
Хакбердиева Нозима Кахрамоновна	
Qurilish obyekti smeta narxlarini aniqlashdagi muammolar va ularning oqibatlari.....	1015
Asadova Maftuna Sa'dullaevna	
Mintaqani barqaror rivojlantirishda paxta-to'qimachilik klasterlari salohiyatini oshirish.....	1020
Ismailov Temur Pulatovich	
Paxta-to'qimachilik klasterlari samaradorligi: statistik ko'rsatkichlar va ekonometrik modellarning tahlili	1024
Sharipov R.S.	
Sanoat infratuzilmasining tarkibiy tuzilishi va tartibga solish mexanizmlari.....	1030
Rasulov Jamshid Karimovich	

SANOAT INFRATUZILMASINING TARKIBIY TUZILISHI VA TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARI

Rasulov Jamshid Karimovich

Yoshlar ishlari agentligi moliya-iqtisod boshqarmasi boshlig'i,

e-mail: jamshid.r@mail.ru

Annotatsiya: Maqolada 2001–2024-yillar davomida Xorazm viloyati sanoat infratuzilmasining tarkibiy o'zgarishlari va rivojlanish tendensiyalari tahlil qilingan. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, sanoat mahsuloti hajmi 70,0 mlrd so'mdan 28 438,8 mlrd so'mgacha oshib, umumiy hajm qariyb 400 martaga ko'paygan. Oziq-ovqat, ichimliklar va avtotransport ishlab chiqarish "drayver" tarmoqlar sifatida ajralib chiqqan, to'qimachilik, kiyim-kechak, qurilish materiallari va mashinasozlik o'rta darajadagi barqaror yo'nalishlarni tashkil etgan. Kichik ulushli sohalar esa sanoatning diversifikatsiyasi va innovatsion salohiyatini oshirishda muhim rol o'ynagan. Sanoat infratuzilmasini tartibga solishda institutsional, iqtisodiy, innovatsion va tashkiliy mexanizmlarning o'rni ko'rsatib berilgan. Tadqiqot natijalari hududiy sanoatning barqaror rivojlanishi sifat omillarini oshirish, eksport imkoniyatlarini kengaytirish va zamonaviy texnologiyalarni joriy etishga bevosita bog'liq ekanini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: sanoat infratuzilmasi, tarkibiy o'zgarishlar, drayver tarmoqlar, diversifikatsiya, iqtisodiy mexanizmlar, innovatsion rivojlanish.

Abstract: The article analyzes the structural transformations and development dynamics of the industrial infrastructure of Khorezm region during 2001–2024. Statistical data show that the volume of industrial production increased from 70.0 billion UZS to 28,438.8 billion UZS, which means nearly a 400-fold growth. Food production, beverages, and the automotive industry have emerged as "driver" sectors, while textiles, clothing, construction materials, and mechanical engineering represent medium-level stable branches. Small-scale sectors, despite their limited share, have played an important role in strengthening diversification and innovative potential. The research highlights the significance of institutional, economic, innovative, and organizational mechanisms in regulating industrial infrastructure. The findings indicate that the sustainable development of regional industry is directly related to improving qualitative factors, expanding export opportunities, and introducing modern technologies.

Key words: industrial infrastructure, structural transformation, driver sectors, diversification, economic mechanisms, innovative development.

Аннотация: В статье проведён анализ структурных преобразований и динамики развития промышленной инфраструктуры Хорезмской области в 2001–2024 гг. По статистическим данным, объём промышленного производства вырос с 70,0 млрд сумов до 28 438,8 млрд сумов, что свидетельствует о почти 400-кратном росте. Производство пищевых продуктов, напитков и автомобилестроение сформировались как «драйверные» отрасли, тогда как текстильная промышленность, производство одежды, строительных материалов и машиностроение занимают позиции среднеразвитых направлений. Небольшие по доле отрасли, несмотря на ограниченный масштаб, сыграли важную роль в укреплении диверсификации и инновационного потенциала. В статье раскрывается значение институциональных, экономических, инновационных и организационных механизмов в регулировании промышленной инфраструктуры. Результаты исследования показывают, что устойчивое развитие региональной промышленности напрямую связано с повышением качественных факторов, расширением экспортных возможностей и внедрением современных технологий.

Ключевые слова: промышленная инфраструктура, структурные изменения, драйверные отрасли, диверсификация, экономические механизмы, инновационное развитие.

KIRISH

Hududiy iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda sanoat infratuzilmasining tarkibiy tuzilishi, samaradorligi va transformatsiya jarayonlari hal qiluvchi ahamiyatga ega. Xususan, Xorazm viloyati misolida ko'rinadiki, yirik tarmoqlar (avtotransport vositalari ishlab chiqarish, to'qimachilik va oziq-ovqat mahsulotlari sanoati) iqtisodiy o'sishning asosiy drayverlari sifatida faoliyat yuritmoqda. Shu bilan birga, kichik ulushga ega tarmoqlar ham iqtisodiy muvozanat, diversifikatsiya va innovatsion imkoniyatlarni shakllantirishda muhim rol o'ynamoqda.

Mazkur jarayonlar O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son Farmonida belgilangan "O'zbekiston — 2030" strategiyasi maqsadlari bilan hamohangdir [1]. Xususan, mahalliy xomashyo bazasidan samarali foydalanish, ilg'or texnologiyalar asosida sanoatni rivojlantirish, sanoatda ishlab chiqariladigan texnologik mahsulotlar ulushini 25 foizdan 32 foizga yetkazish hamda qayta ishlash sanoatida mehnat unumdorligini ikki barobar oshirish strategik ustuvor yo'nalishlardan biri sifatida qayd etilgan.

Shu nuqtai nazardan, sanoat infratuzilmasini chuqur tahlil qilish, rivojlanish tendensiyalarini aniqlash va optimal tartibga solish mexanizmlarini takomillashtirish dolzarb ilmiy-amaliy vazifadir. Optimal mexanizmlar orqali yirik tarmoqlarda ishlab chiqarish barqarorligini mustahkamlash, kichik sohalarda investitsion rag'batlarni kuchaytirish, ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish hamda raqamli transformatsiyani jadallashtirish imkoniyatlari yaratiladi [2, 3]. Natijada hududiy iqtisodiyotning barqarorligi va raqobatbardoshligi sezilarli darajada oshadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, P. Zhang [4] sanoat infratuzilmasi rivojlanishini zamonaviy axborot infratuzilmasi bilan uzviy bog'lab, urbanizatsiya jarayonlarini jadallashtirish va innovatsion faoliyatni kengaytirishda uning hal qiluvchi rolini ta'kidlaydi. Bu yondashuv, ayniqsa, raqamli iqtisodiyot sharoitida sanoatning yangi sifat bosqichiga ko'tarilishida muhim omil sifatida ko'riladi. W. Wu [5] esa yangi infratuzilma qurilishi asosida transformatsiya va diversifikatsiya jarayonlarini kuchaytirishni asoslab, hududlarda ishlab chiqarish salohiyatining kengayishi, yangi tarmoqlar shakllanishi va resurslardan samarali foydalanishni rag'batlantirish imkoniyatlarini ochib beradi. Shu bilan birga, A. A. Urasova [6] texnologik evolyutsiya jarayonida hududiy tuzilmaning moslashuvchanligini iqtisodiy tizim barqarorligi va uzoq muddatli raqobatbardoshlikni ta'minlovchi strategik omil sifatida e'tirof etadi. Mazkur yondashuvlar, shuningdek boshqa ilmiy ishlarda keltirilgan yondashuvlar [7–9], umumiy holda hududiy raqobatbardoshlikni oshirish, innovatsion muhitni rivojlantirish hamda barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashning muhim va zaruriy sharti sifatida e'tirof etiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida Xorazm viloyati sanoat infratuzilmasida asosiy ishlab chiqarish tarmoqlarining ulushi va dinamikasi taqqosiy tahlil qilindi. Viloyat sanoatining asosiy ko'rsatkichlari bo'yicha tendensiyalar o'rganilib, o'sish sur'atlari va tarkibiy o'zgarishlar aniqlab berildi. Shuningdek, sanoat infratuzilmasini tartibga solish mexanizmlarining turli shakllari tahlil qilinib, ularning farqlari va ustunliklari ilmiy asosda ko'rsatildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

2010–2024-yillar oralig'ida Xorazm viloyati sanoat infratuzilmasining tarkibiy o'zgarishlari chuqur iqtisodiy islohotlar, ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish, xorijiy va mahalliy investitsiya oqimlarini jalb etish hamda ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish jarayonlari bilan chambarchas bog'liqdir. Shu davrda amalga oshirilgan davlat dasturlari, xususan, sanoatning modernizatsiya va texnik qayta jihozlanishiga oid strategik qarorlar natijasida hududda ishlab chiqarishning tarmoqlar bo'yicha taqsimoti sezilarli darajada o'zgarib borgan.

Statistik ko'rsatkichlarning chuqur tahlili Xorazm viloyati sanoat infratuzilmasida ayrim tarmoqlarning tez sur'atlarda rivojlanishini, ayrim sohalarning esa o'z ulushini yo'qotayotganini ko'rsatadi. Bu esa, o'z navbatida, hudud iqtisodiyotining tarkibiy yangilanishi, ichki bozor talabining o'zgarishi, eksportga yo'naltirilgan ishlab chiqarish salohiyatining kengayishi va innovatsion texnologiyalarning joriy etilishi bilan izohlanadi.

Mazkur davr mobaynida sanoat tarmoqlarining o'zaro ulushi va ularning iqtisodiyotdagi nisbiy ahamiyati aniqlanib, ularning rivojlanish sur'atlari hududiy iqtisodiy siyosatni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, oziq-ovqat mahsulotlari, ichimliklar, avtomobilsozlik va boshqa kichik ulushli tarmoqlar bo'yicha kuzatilgan dinamikalar sanoatning diversifikatsiya qilingan modelini shakllantirayotganini ko'rsatmoqda.

Shu nuqtai nazardan, quyida keltirilgan jadval Xorazm viloyati sanoat infratuzilmasida asosiy ishlab chiqarish tarmoqlarining ulushi va dinamikasini aks ettiradi.

1-jadval. Xorazm viloyati sanoat infratuzilmasida asosiy ishlab chiqarish tarmoqlarining ulushi va dinamikasi

	2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024
Ishlab chiqaradigan sanoat	91,7	91,7	95,5	96,5	96,0	96,5	96,3
Oziq- ovqat mahsulotlari ishlab chiqarish	50,9	25,4	15,7	23,4	20,9	19,1	18,3
Ichimliklar ishlab chiqarish	3,6	3,6	3,3	2,2	6,0	8,0	7,2
Tamaki mahsulotlari ishlab chiqarish	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
To'qimachilik mahsulotlari ishlab chiqarish	24,5	24,5	21,4	22,5	20,6	19,0	19,1
Kiyim ishlab chiqarish	0,5	0,5	0,7	0,7	0,6	0,7	1,4
Teri va unga tegishli mahsulotlar ishlab chiqarish	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Yog'och va po'kak buyumlar (mebeldan tashqari), pohl va to'qish uchun materiallardan buyumlar ishlab chiqarish	0,1	0,1	0,3	0,3	0,2	0,3	0,5
Qog'oz va qog'oz mahsulotlari ishlab chiqarish	0,4	0,4	0,7	1,1	1,0	1,0	1,0
Yozilgan materiallarni nashr qilish va aks ettirish	0,1	0,1	0,01	0,01	0,03	0,03	0,04
Koks va neftni qayta ishlash mahsulotlari ishlab chiqarish	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,1
Kimyo mahsulotlari ishlab chiqarish	0,3	0,3	0,5	0,3	0,2	0,2	0,4
Asosiy farmatsevtika mahsulotlari va preparatlari ishlab chiqarish	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,04
Rezina va plastmassa buyumlar ishlab chiqarish	0,5	0,5	0,9	0,9	0,6	0,5	0,5
Boshqa nometall mineral mahsulotlar ishlab chiqarish	3,6	3,6	2,8	3,0	2,1	2,6	3,2
Metallurgiya sanoati	0,1	0,1	0,7	0,3	0,3	0,3	0,2
Mashina va uskunalar dno tashqari tayyormetall buyumlar ishlab chiqarish	1,3	1,3	2,1	1,4	1,1	1,3	2,0
Kompyuterlar, elektron va optik mahsulotlar ishlab chiqarish	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Elektr uskunalar ishlab chiqarish	0,6	0,6	0,3	0,2	0,3	0,4	0,2
Boshqa toifalarga kiritilmagan mashina va uskunalar ishlab chiqarish	2,7	2,7	1,4	2,0	2,3	0,7	1,5
Avtotransport vositalari, treylerlar va yarim pritseplar ishlab chiqarish	0,0	25,5	42,7	36,9	38,4	40,9	39,2
Boshqa transport uchkunolari ishlab chiqarish	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Mebel ishlab chiqarish	0,6	0,6	0,4	0,4	0,3	0,4	1,0
Boshqa tayyor buyumlar ishlab chiqarish	2,0	2,0	1,4	0,7	0,5	0,5	0,3
Mashina va uskunalar dno ta'mirlash va o'rnatish	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1

Asosiy drayver tarmoqlar. Birinchidan, oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarish sanoatning uzoq yillar davomida yetakchi tarmog'i bo'lib kelgan. 2010-yilda uning ulushi umumiy ishlab chiqarish hajmining 50,9 foizini tashkil etib, sanoatning yarmidan ko'prog'ini qamrab olgan. Keyingi davrlarda esa bu ulush pasayib, 2020-yilda 15,7 foizgacha tushib ketdi. Biroq 2021-yilda qisman tiklanib, 23,4 foizni tashkil etdi. So'nggi yillarda esa barqaror pasayish kuzatilib, 2024-yilda 18,3 foizni tashkil etdi. Bu jarayon boshqa yuqori texnologiyali tarmoqlarning tez sur'atlarda rivojlanishi bilan izohlanadi. Shunga qaramay, oziq-ovqat sanoati o'zining ijtimoiy ahamiyati, aholining kundalik ehtiyojlarini ta'minlashdagi roli hamda eksport imkoniyatlari bilan mintaqa sanoat infratuzilmasining muhim tarkibiy qismi bo'lib qolmoqda.

Ikkinchidan, ichimliklar ishlab chiqarish nisbatan kichik ulushga ega bo'lsa-da, so'nggi yillarda sezilarli sur'atlar bilan rivojlanmoqda. 2010–2015-yillarda bu tarmoq 3,6 foiz atrofida bo'lgan. 2020-yilda qisqa muddatli pasayish kuzatilib (2,2 %), ammo keyingi yillarda o'sish jarayoni kuchaydi. 2023-yilda ichimliklar ishlab chiqarish ulushi 8 foizgacha oshdi, 2024-yilda esa biroz pasayib 7,2 foizni tashkil etdi. Bu jarayon ichki bozor talabining ortishi, kichik biznes subyektlarining faoliyati va diversifikatsiyalashgan mahsulot turlarining ko'payishi bilan bog'liqdir.

Uchinchi eng muhim yo'nalish — avtotransport vositalari, treylerlar va yarim pritseplar ishlab chiqarish sanoatining “drayver” sohasi sifatida shakllandi. 2010p-yilda bu yo'nalish umuman mavjud bo'lmagan bo'lsa, 2015-yilda birdan 25,5 foiz ulush bilan sanoatning yirik tarkibiy qismiga aylandi. 2020-yilda ulush 42,7 foizgacha oshdi va mintaqa sanoatining eng yetakchi sohasi darajasiga ko'tarildi. Keyingi yillarda ko'rsatkich nisbatan barqarorlashib, 2024-yilda 39,2 foizni tashkil etdi. Avtomobilsozlik sanoatining qisqa muddat ichida bunday ulushga erishishi mintaqada yuqori texnologik ishlab chiqarishning shakllanganidan, investitsiyalarning samarali o'zlashtirilganidan hamda ichki va tashqi bozorlar uchun raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarilayotganidan dalolat beradi.

O'rta darajadagi tarmoqlar. To'qimachilik sanoati mintaqaning an'anaviy tarmog'i sifatida barqaror o'rin tutadi. 2010-yilda uning ulushi 24,5 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2024-yilda bu ko'rsatkich 19,1 foizni tashkil etdi. To'qimachilik sanoatidagi qisqarish avtotransport va boshqa yuqori texnologiyali sohalarning o'sishi fonida ro'y berdi, ammo u eksport salohiyatining asosiy manbalaridan biri sifatida o'z ahamiyatini saqlab qolmoqda.

Kiyim ishlab chiqarish 0,5–1,4 foiz oralig'ida o'zgarib, kichik ulushga ega bo'lsa-da, qo'shimcha qiymat yaratishda va bandlikni ta'minlashda muhim o'rin tutadi.

Boshqa nometall mineral mahsulotlar ishlab chiqarish (sement, qurilish materiallari va boshqalar) ham mintaqa sanoatida muhim rol o'ynaydi. 2010-yilda 3,6 foiz bo'lgan ulush 2024-yilda 3,2 foizni tashkil etib, nisbatan barqaror darajada saqlanmoqda. Bu tarmoq asosan qurilish sohasi bilan bevosita bog'liq bo'lib, infratuzilma loyihalarining rivojlanishiga xizmat qilmoqda.

Mashina va uskunalar ishlab chiqarish, ularni ta'mirlash va o'rnatish tarmoqlari ham oxirgi yillarda asta-sekin rivojlanib bormoqda. Ularning umumiy ulushi past bo'lsa-da, sanoatning texnologik bazasini shakllantirishda muhim yordamchi sohalar sifatida qaratiladi.

Kichik ulushga ega yordamchi tarmoqlar. Kimyo sanoati, rezina va plastmassa buyumlari, qog'oz va qog'oz mahsulotlari, farmatsevtika, elektr uskunalari ishlab chiqarish kabi yo'nalishlar umumiy sanoat hajmida kichik ulushga ega (0,1–1,0 % atrofida), ammo ularning mavjudligi sanoatning diversifikatsiya jarayonlarini kuchaytiradi. Ushbu tarmoqlar eksport imkoniyatlarini kengaytirish, ichki bozorni import o'rnini bosuvchi mahsulotlar bilan ta'minlash hamda innovatsion texnologiyalarni tatbiq etishda muhim o'rin tutadi.

Yog'och buyumlar, mebel, boshqa tayyor mahsulotlar ishlab chiqarish tarmoqlari ham nisbatan kichik ulushga ega bo'lib, asosan ichki bozor talabini qondirishga qaratilgan.

Umuman olganda, Xorazm viloyati sanoat infratuzilmasining 2010–2024-yillardagi rivojlanishi uch bosqichli tarkibiy modelni shakllantirdi:

Asosiy drayver tarmoqlar (ozuq-ovqat, ichimliklar va avtotransport ishlab chiqarish) sanoatning katta qismini egallab, mintaqaviy iqtisodiy o'sishning asosiy harakatlantiruvchi kuchi bo'lib xizmat qilmoqda.

O'rta darajadagi tarmoqlar (to'qimachilik, kiyim-kechak, mineral mahsulotlar, mashina va uskunalar) sanoatning muvozanatli rivojlanishini ta'minlamoqda.

Kichik ulushli yordamchi tarmoqlar esa diversifikatsiya, innovatsion imkoniyatlar va iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

2-jadval. Xorazm viloyati sanoatining asosiy ko'rsatkichlari

Yillar	Sanoat mahsuloti hajmi, mlrd. so'm	Sanoat mahsuloti ishlab chiqarishning o'sish sur'ati, o'tgan yilga nisbatan foizda	Yillar	Sanoat mahsuloti hajmi, mlrd. so'm	Sanoat mahsuloti ishlab chiqarishning o'sish sur'ati, o'tgan yilga nisbatan foizda
2001	70,0	100,2	2013	1297,2	111,5
2002	99,9	100,3	2014	1920,8	121,5
2003	127,1	96,1	2015	2616,0	126,2
2004	151,4	102,5	2016	2802,7	93,1
2005	214,8	120,9	2017	4070,4	118,3
2006	257,6	106,0	2018	6457,2	107,9
2007	301,9	108,2	2019	8538,6	107,5
2008	368,9	100,0	2020	9615,9	106,1
2009	422,0	109,0	2021	13658,1	117,2
2010	628,6	106,5	2022	18323,3	115,0
2011	852,4	113,9	2023	21589,1	106,4
2012	1014,2	106,4	2024	28438,8	107,0

2001–2024-yillar oralig'ida Xorazm viloyati sanoat mahsuloti hajmi va o'sish sur'atlarida sezilarli tarkibiy o'zgarishlar kuzatilgan. Statistik ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, dastlabki davrlarda (2001–2005 yillar) sanoat ishlab chiqarish hajmi nisbatan kichik bo'lib, 70,0 mlrd so'mdan 214,8 mlrd so'mgacha o'sdi. Bu davrda o'sish sur'atlari barqaror bo'lib, ba'zi yillarda (2005 yilda 120,9 %) yuqori ko'rsatkichlarga erishilgan. Bu jarayon hududda sanoatning dastlabki modernizatsiya bosqichlari, ishlab chiqarish quvvatlarini qayta tiklash hamda yangi texnologiyalarni joriy etish bilan izohlanadi[10-11].

2006–2010-yillarda ishlab chiqarish hajmining o'sishi tezlashib, hajm 628,6 mlrd so'mga yetgan. Shu bilan birga, ayrim yillarda o'sish sur'atlarining pasayishi ham kuzatilgan (2003-yilda 96,1 %). Bunday o'zgarishlar ichki bozor talabi, resurs narxlar va ishlab chiqarish samaradorligidagi vaqtinchalik cheklovlar bilan bog'liq bo'lishi mumkin.

2011–2015-yillar oralig'ida sanoat rivojlanishi keskin faollashgan bo'lib, ishlab chiqarish hajmi 852,4 mlrd so'mdan 2616,0 mlrd so'mgacha ko'tarilgan. Ayniqsa, 2015-yilda o'sish sur'ati 126,2 %ni tashkil qilgan. Bu davr viloyat sanoatida yirik investitsiya loyihalarining amalga oshirilgani, qayta ishlash sanoati ulushining ortgani hamda eksportga yo'naltirilgan mahsulot ishlab chiqarishning kengayishi bilan izohlanadi.

2016–2020-yillarda ishlab chiqarish hajmi keskin oshib, 2802,7 mlrd so'mdan 9615,9 mlrd so'mga yetdi. Shu davrda ayrim yillarda o'sish sur'atlarining pasayishi kuzatilgan (2016-yilda 93,1 %), biroq umumiy tendensiya barqaror o'sishdan dalolat beradi. Bu jarayon Xorazm viloyatida sanoat klasterlari va kichik sanoat zonalarining shakllantirilishi bilan chambarchas bog'liq.

2021–2024-yillar eng intensiv rivojlanish davri bo'lib, ishlab chiqarish hajmi 13658,1 mlrd so'mdan 28438,8 mlrd so'mgacha ko'tarilgan. Bu esa atigi uch yil ichida hajmning ikki baravar oshganidan dalolat beradi. Shu bilan birga, o'sish sur'atlari yilma-yil turlicha bo'lgan: 2021-yilda 117,2 %, 2022-yilda 115,0 %, biroq 2023-yilda nisbatan pasayib 106,4 %ni tashkil etgan, 2024-yilda esa yana 107,0 % ga tiklangan. Bu holat hudud sanoatida jadal rivojlanish bosqichidan barqaror o'sish bosqichiga o'tilayotganini ko'rsatadi.

Umuman olganda, 2001–2024-yillarda Xorazm viloyati sanoati hajm jihatidan qariyb 400 martaga o'sdi. Bu jarayon viloyat sanoat infratuzilmasining tubdan yangilanganini, yangi ishlab chiqarish quvvatlari barpo etilganini va iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish bo'yicha amalga oshirilgan islohotlarning samaradorligini ko'rsatadi. Natijalar shuni anglatadiki, sanoatning keyingi bosqichdagi rivojlanishi sifat omillarini oshirish, mahsulot eksportini kengaytirish va innovatsion texnologiyalarni kengroq tatbiq etish bilan chambarchas bog'liq bo'ladi.

Sanoat infratuzilmasini tartibga solish mexanizmlari hududiy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan tashkiliy, iqtisodiy va innovatsion choralarni o'z ichiga oladi.

3-jadval. Sanoat infratuzilmasini tartibga solish mexanizmlari

1	Institutsional mexanizmlar	sanoat siyosatini hududiy rivojlanish strategiyalari bilan uyg'unlashtirish, davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish.
2	Iqtisodiy mexanizmlar	soliq imtiyozlari, subsidiyalar va investitsion rag'batlar orqali yangi ishlab chiqarish quvvatlarini jalb etish.
3	Innovatsion mexanizmlar	raqamli transformatsiya, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari va intellektual monitoringni joriy etish.
4	Tashkiliy mexanizmlar	sanoat klasterlari va tarmoq integratsiyasini rivojlantirish orqali resurslardan samarali foydalanish.

Institutsional mexanizmlari. Hududiy sanoatni rivojlantirishda institutsional mexanizmlar alohida ahamiyat kasb etadi. Ular, avvalo, sanoat siyosatini hududiy rivojlanish strategiyalari bilan uyg'unlashtirish, davlat boshqaruvi va xususiy sektor manfaatlarini muvofiqlashtirishga qaratilgan. Bunda davlat-xususiy sheriklik (DXSh) mexanizmlari markaziy o'rin tutib, yirik infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish, yangi texnologiyalarni jalb etish va ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Shu orqali hududda sanoat siyosati nafaqat davlat tashabbuslari, balki xususiy sektor manfaatlarini ham o'zida mujassam etgan tizimga aylanadi.

Iqtisodiy mexanizmlar. Sanoat infratuzilmasining barqaror rivojlanishini ta'minlash uchun iqtisodiy rag'batlantirish vositalarining ahamiyati yuqori. Jumladan, soliq imtiyozlari, subsidiyalar va investitsion preferensiyalar orqali yangi ishlab chiqarish quvvatlarini jalb etish, mahalliy ishlab chiqaruvchilarni qo'llab-quvvatlash va hududiy raqobatbardoshlikni oshirish mumkin. Bu mexanizmlar bir tomondan investitsion jozibadorlikni ta'minlasa, ikkinchi tomondan iqtisodiyotning diversifikatsiyasiga zamin yaratadi. Ayniqsa, tashqi investorlar uchun qulay muhit shakllantirilishi hududiy sanoat salohiyatining tezroq o'sishiga olib keladi.

Innovatsion mexanizmlar. Zamonaviy sanoat infratuzilmasining samaradorligi innovatsion yondashuvlar bilan bevosita bog'liq. Raqamli transformatsiya jarayonlari, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari, sun'iy

intellekt va intellektual monitoring texnologiyalarining joriy etilishi ishlab chiqarish jarayonlarini yanada samarali qilish, resurslardan tejamkor foydalanish hamda sifat ko'rsatkichlarini oshirish imkonini beradi. Shu bilan birga, innovatsion mexanizmlar global bozor talablariga moslashish, yangi mahsulot turlarini ishlab chiqish va eksport imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qiladi.

Tashkiliy mexanizmlar. Hududiy sanoat rivojlanishida tashkiliy mexanizmlar – sanoat klasterlarini shakllantirish, tarmoq integratsiyasini kuchaytirish va resurslardan samarali foydalanishni tashkil etish orqali amalga oshiriladi. Klaster tizimi ishlab chiqarishning barcha bo'g'inlarini – xomashyo bazasi, qayta ishlash, logistika va tayyor mahsulot eksportigacha bo'lgan zanjirni birlashtirib, qo'shilgan qiymatni oshirish imkonini beradi. Shu orqali hududiy sanoatning ichki bog'liqligi mustahkamlanadi va tashqi bozordagi raqobatbardoshligi ortadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari Xorazm viloyati sanoat infratuzilmasining rivojlanishi yirik ishlab chiqarish tarmoqlari – avtotransport vositalari, to'qimachilik va oziq-ovqat mahsulotlari ulushi hisobiga shakllanganini, shu bilan birga kichik ulushga ega sohalarning ham iqtisodiy diversifikatsiya va muvozanatni ta'minlashda muhim rol o'ynashini ko'rsatdi. 2001–2024-yillar davomida sanoat mahsuloti hajmining ortib borishi, ishlab chiqarish quvvatlarining kengayishi hamda yangi texnologiyalarning joriy etilishi mintaqada barqaror o'sish jarayonlarini ta'minlagan.

Shu nuqtai nazardan, mintaqa sanoat infratuzilmasini rivojlantirishda yirik tarmoqlarni qo'llab-quvvatlash, kichik sohalarda investitsion rag'batlarni kuchaytirish, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va raqamli transformatsiyani jadallashtirish zaruriy shart hisoblanadi. Bu jarayonda institutsional, iqtisodiy, innovatsion va tashkiliy mexanizmlarni uyg'unlashtirish orqali sanoat infratuzilmasini yanada samarali tartibga solish imkoniyati mavjud.

Kelgusidagi ilmiy izlanishlarda esa mintaqada sanoat infratuzilmasini optimal tartibga solish mexanizmini ishlab chiqish masalasi chuqurroq o'rganilishi dolzarb hisoblanadi. Bunda klaster yondashuvi, iqtisodiy-matematik modellashirish va innovatsion boshqaruv texnologiyalaridan foydalanish hududiy sanoatning raqobatbardoshligini oshirishga, barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti, PF-158-son "O'zbekiston — 2030" strategiyasi to'g'risida farmoni, 11-sentabr 2023.
2. Rakhimov, A.N., & Jo'rayev, F.D. (2022). A systematic approach to the methodology of agricultural development and the strategy of econometric modeling. *Res Militaris*, 12(4), 2164-2174.
3. Жураев, Ф. (2021). Перспективные проблемы развития производства сельскохозяйственной продукции и их эконометрическое моделирование. *Экономика И Образование*, (4), 377-385.
4. W. Wu, Z. Ji, and H. Liang, "The impact of new infrastructure construction on optimization and upgrading of industrial structure," *Buildings*, vol. 13, no. 10, p. 2580, 2023, doi: 10.3390/buildings13102580.
5. P. Zhang, J. Wang, M. Li, and F. Xiao, "Research on the mechanism of information infrastructure affecting industrial structure upgrading," *Scientific Reports*, vol. 12, no. 1, p. 19962, Nov. 2022, doi: 10.1038/s41598-022-24507-9
6. A. A. Urasova, "Transformation of regional industrial structure during technological evolution," *Russian Journal of Industrial Economics*, vol. 6, 2022
7. L. You, T. Ji, B. Shao, X. Wu, and L. Shi, "Design-driven regional industry transformation and upgrading under the perspective of sustainable development," *Scientific Reports*, vol. 13, article 17071, Oct. 2023. <https://doi.org/10.1038/s41598-023-44190-8>
8. Chen, X.; Wang, E.; Miao, C.; Ji, L.; Pan, S. Industrial Clusters as Drivers of Sustainable Regional Economic Development? An Analysis of an Automotive Cluster from the Perspective of Firms' Role. *Sustainability* 2020, 12, 2848. <https://doi.org/10.3390/su12072848>
9. Corinne C Delechat, Giovanni Melina, Monique Newiak, Chris Papageorgiou, and Nikola Spatafora. "Economic Diversification in Developing Countries: Lessons from Country Experiences with Broad-Based and Industrial Policies", *Departmental Papers* 2024, 006 (2024), accessed September 20, 2025, <https://doi.org/10.5089/9798400240201.087>
10. <https://xorazmstat.uz/uz/rasmiy-statistika/industry-2>
11. <https://stat.uz/uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 9

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>